

Kratke vesti iz življenja in sveta

HITLER JE PODARIL FRANCU AVTO
Berlin. — Včeraj je radio v Nemčiji naznanilo, da je kancelar Hitler podaril španskemu generalu Francu krasen avto Mercedes-Benz izdelka, kakršnega se Hitler sam poslužuje, kadar se vozi na fronto.

RECEPT ZA VISOKO STAROST
New York. — Tony Bondanze je praznoval včeraj 105. rojstni dan. Svoje dolgo življenje pripisuje dejstvu, da se je vzdrževal mesa, tobaka, alkohola in — zensk. Dejal je, da se je ravnal po receptu svojega brata, ki je umrl 117 let star.

AMERIŠKI PARNIK MANHATAN ZADRŽAN
London. — Ameriški parnik Manhattan je odplul včeraj danje proti Genovi, Italija, ko je bil prej zadržan štirideset ur po angleških v Gibraltarju, kjer so preiskovali njegov tovor.

PAPEŽ HVALI PRIZADEVANJA VODITELJEV
Vatikan. — Papež Pij XII. je danes pohvalil prizadevanja dravnikov "starega in novega sveta," ki si prizadevajo vzpostaviti svetovni mir. Splošno se zdi, da je imel s temi državni in v prvi vrsti v mislih ameriškega predsednika Roosevelta.

VOLEJE OGOZRAJO LANADSKÉ FARMÉ
Kamloops, B. — Voleje so potoli prav resna nevarnost živini Empire Valley okraj, na zadnjem bregu Fraser reke, 130 milj severno od tega kraja. Tako poroča Jack Koster, predožen živinorejec, ki ima nad 900 glav goveje živine.

MOTIL SE JE LEDE FAZANA
Oroville, Cal. — Harry Harper je bil na lovu, ko je uzrl rep fazana, ki je molil iz kope riževga snopja. Mislječ, da je faza na ustrelil že kak drug lovec, ga potem ni našel, je Harper streljal fazana za rep, da ga pogrne iz kope. Tedaj pa je fazan, je bil le vse preveč živ, praskal s svojima ostragama v obraz, pogopal ter odletel, toda brez pa, ki je ostal lovcu v roki.

LAZNIK UMORIL VOJO TETO
San Francisco. — Raymond Mugford je vedel, da je blazen, kar so vedeli tudi vsi ostali, zven njegove tete, ki tega nikakor ni hotela verjeti. Toda ničeno je tudi njo uveril, da je blazen, ker jo je ubil. Mugford je bil že osemkrat zaprt v zlnih zavodih, toda njegova teta, Mrs. Mugford Brewer je ostala prepričala, da ni nevarno in in da bo najbolje izhajal nji. V soboto zvečer pa je Mugford nenadoma začutil neoprijeto željo, da ubije teto. — Njo ter jo ubil. Zdaj ga išče policija.

STOP ANGLEŠKEGA PARNIKA
London. — Včeraj se je potangleški parnik Cendrington urt, ko je menda najbrže zana mino. Parnik je eksplozivno. Mornariškega vajenca je bilo 20 čevljev visoko v zrak, čemer pa si je k sreči samo malo zlomil. Vsa posadka je bila ena.

AVTOMOBILU ZMRZNIL
Athens, O. — Jack Sayre iz Athens, star 23 let, je zmrznil je zaspal ponoči v avtomobilu, ki se mu je zaradi nekega

A. F. of L. izvaja pritisk na kongres, da se odvzame NLRB njegova polnomoč

Narodni delavski odbor je določil, da predstavlja 115,000 premogarjev v Pennsylvaniji, zaposlenih v 202 antracitnih premogovnikih, eno samo unijsko edinico.

WASHINGTON, 8. januarja. — Ameriška delavska federacija je danes ojačila svoj pritisk za amandiranje Wagnerjevega delavskega zakona, da se odvzame Narodnemu delavskemu odboru njegovo moč arbitraže.

Zadnji napad Ameriške delavske federacije je prišel takoj zatem, ko je Narodni delavski odbor odločil, da tvori 115,000 premogarjev v Pennsylvaniji, ki so zaposleni pri 202 antracitnih operatorjih, eno samo unijo oziroma edinico s pravicami pogajanja.

Ta odlok pomeni poraz organizacije Progressive Mine Workers of America, ki pripada Ameriški delavski federaciji in ki je

trdila, da pomeni vsak premogovnik individualno edinico s pravicami do pogajanj. Tak odlok bi omogočil Ameriški delavski federaciji nabiranje nadaljnjih članov v organizacijo, ki tvori danes solidno "union-shop" industrijo, pripadajočo k organizaciji United Mine Workers of America, ki je včlanjena v C. I. O. unijo.

William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, pravi, da pomeni ta odločitev "udarec v obraz emokraciji" ter da je "nasproten vitalnim principom Wagnerjevega zakona, ki daje delavcem pravico izvolitve svojih lastnih reprezentantov za pogajanja z delodajalci."

Baron Wrangell, bivši carski častnik, pravi, da je sovjetska politika napram Finski — politika neobhodne potrebe

Značilne izjave ruskega carista, ki bo imel predavanja, katerih predmet bo: "Rdeča nevarnost Sovjetske Rusije." — Carist pravi, da Stalin ni mogel ravnati drugače, kot je ravnal.

Sinoči se je ustavil v Clevelandu baron Rokassovski Wrangell, nečak pokojnega duskega carističnega generala Wrangla, ki se je boril s svojimi armadami proti boljševikom. Baron, ki živi v New Yorku in ki je ameriški državljan, potuje s svojo ženo v Indianapolis, kjer bo imel predavanje o sedanjih vojni.

Bivši carski častnik je med drugim dejal: Ako se vojna v Evropi ne konča tekom enega leta, bo Indija z vsem svojim ogromnim bogastvom izgubljena za Veliko Britanijo.

Finska in ž njo vred skoro vse male evropske države bodo izgubile svojo neodvisnost. Komunistična meja se bo raztegnila od Visle do Rena.

Holandsko kolonialno cesarstvo v Vzhodnji Aziji bo postal plen Japonske.

Italija, ki bo ostala nevtralna, pa bo deležna največjih materialnih dobrin povojne uravnave.

Baron Wrangell je dejal, da sicer simpatizira s Finsko, da pa mora resnici na ljubo izjaviti, da je sedanjo rusko invazijo Finske diktirala Rusiji potreba zaščite njenega industrijskega ozemlja v okolici Leningrada.

"Ako hoče Stalin zaščititi Leningrad, mora kontrolirati obe strani finskega zaliva v Baltiku, kakor so ga kontrolirali carji do svetovne vojne. Pet in dvajset procentov vse ruske težke industrije je okoli Leningrada. Stalin nikakor ne more dovoliti, da bi se to industrijo ogroževalo, zato je moral staviti Finski svoje zahteve.

"Salin pa nima nobenih sorodnikov v Angliji, zato ga ne briga, kaj bo ž njo, niti jih nima v Nemčiji, zato ga tudi ne briga usoda Nemčije.

Dr. Lunder-Adamič Prosi se člane društva Lunder-Adamič št 20 SSPZ, katerim čas dopušča, da se udeležijo pogreba za umrlim sobratom Rudolf Perdanom, ki leži v Železovem pogrebem zavodu na 458 E. 152 St. Pogreb se vrši v četrtek popoldne ob 1:30. — Taj.

Popravek Pogreb pokojnega Michaela Setnikarja se bo vršil v sredo zjutraj ob 10 uri v cerkvi sv. Vidu.

Seja Seja direktorjev in zastopnikov izletniških prostorov SNPJ se vrši potoj v navadnih prostorih.

Nov grob

Za poškodbami, katere je došla pred petimi tedni od nekega avtomobila na St. Clair Ave. in E. 61st St., je včeraj ob 12:00 uri v Polyclinic bolnišnici premnila Frances Kobe rojena Arko. Pred 20 leti je umrl njen soprog. Doma je bila iz žigance pri Sodražici na Dolenjskem, odkoder je prišla v Cleveland pred 37 leti. Stanovala je na 1050 East 62nd St. Tukaj zapuščala tri hčere, Frances Dule, Josephine Skully in Ano, pet sinov: Ernesta, Antona, Edwarda, Rudolpha in Williama, brata Franka Arko in več drugih sorodnikov. Bila je članica društva Srca Marije staro, Carniola Hive, 493 T. M. in ženske zveze, št. 25. Pogreb se bo vršil v petek zjutraj ob 9:00 uri v cerkvi sv. Vida in na Calvary pokopališče ib Frank Zakrajškovega pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave. Bodi ji ohranjen blag spomin. Preostalih naše globoko sožalje.

Confettie ples

V soboto 13. januarja priredi pevsko društvo "Cvet" Confettie ples v Slovenski delavski dvorani na 10814 Prince Ave. Ples se vrši ob 8. uri zvečer do 11. Igral bo dobro poznan Johnny Pecon orkester. Vstopnina je samo 35c. Občinstvo je vljudno vabljeno.

Naznanilo

Mr. Steve Trebec, Jr. naznanja vsem svojim prijateljem, da je sedaj pri Perusek Furniture na 809 East 152nd St. Poprej je bil pri Furniture Mart, Inc. Kadar nameravate kupiti pohištvo, ga kar pokličite po telefonu: MULberry 9211 ali KENmore 3597.

Popravek

Pogreb pokojnega Michaela Setnikarja se bo vršil v sredo zjutraj ob 10 uri v cerkvi sv. Vidu.

Seja

Seja direktorjev in zastopnikov izletniških prostorov SNPJ se vrši potoj v navadnih prostorih.

CHAMBERLAINOVO ZAGOTOVILO

LONDON, 9. januarja. Premier Chamberlain je izjavil danes v svojem poročilu angleškemu ljudstvu o poteku vojne, da je zdaj njegov edini cilj in smoter ta, da izide Anglija zmagovalna iz sedanje vojne.

"Izza dne, odkar je bila napovedana vojna, so vse moje misli in akcije posvečene edinemu smotru — da storim namreč vse, kar morem, za zmagovalni konec vojne," je dejal. "Temu smotru sem podredil vse ostalo, in dokler bom jaz na čelu vlade Velike Britanije, bom storil vse, da se ta cilj uresniči."

Nato je Chamberlain posvaril ljudi, naj se nikar ne zibljejo v varljivih nadah, kajti "sedanji mir na fronti, je mir pred viharjem."

Pokojni R. Perdan

Kot smo že poročali, je v ponedeljek zjutraj ob 3:15 uri nagloma preminil za srčno hibo splošno poznani Rudolph Perdan, star 57 let, stanujoč na 933 East 185th St. Tukaj zapuščala žalujočo soprogo Heleno, rojeno Blanc, sina Adolpha in hčer Jeannette, dve sestri, Frances, Černe, soprogo znanega zlatarja Frank Černetca, in Paulino, omož. Renner, in več drugih sorodnikov. Rojen je bil v Ljubljani, kjer zapuščala baba Jerneja in sestro Julijo v Gradcu, in več drugih sorodnikov. Tukaj je bil 34 let. Dvanajst let je vodil prodajalnico Singer šivalnih strojev in potem od leta 1920 pa je vodil grocerijo in mesnico. Njegovo življenje je bilo bogato v požrtvovalnosti in trudu na društvenem in naprednem polju. Prvi dan, ko je prišel v Ameriko, je pristopil k pevskemu društvu Sava, in to je bil začetek njegovega dela. Bil je starosta pri društvu Slovenski Sokol, kjer je bil aktiven član skozi 34 let. Ustanovil je društvo Lunder-Adamič, št. 20 SSPZ v svojem stanovanju leta 1909 ter je bil jako aktiven in večkrat odbornik. Bil je član dr. Slovan, št. 3 SDZ, kjer je bil tudi ustanovitelj. Dalje član društva Janeza Krstnika, št. 71 J. S. K. J., pri kateri organizaciji je bil glavni predsednik več let in tudi predsednik nadzornega odbora. Bil je tudi član pevškega društva "Slovan" in društev Lake Shore Camp, Woodman of the World in Pearl Tent, The Macabees. Udeleževal se je tudi pri raznih drugih pevskih društvih kakor Edinost, Soča in Zorislava. Bil je tudi direktor pri Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. in Slov. del. domu na Waterloo Rd., ter nadzornik Slov. nar. čitalnice. Pogreb se bo vršil v četrtek popoldne ob 1:30 uri iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na 458 East 152nd St., ter na Lakeview pokopališče. Bodi mu ohranjen blag spomin, preostalih pa naše sožalje!

Taylor bo posetil Vatikan

RIM, 8. januarja. — Myron C. Taylor, osebni poslanec predsednika Roosevelta v Vatikanu, bo enkrat v tem mesecu predložil papežu svoje akreditivne listine. Tako javlja današnje poročilo iz Vatikana. Iz oblike tega poročila je razvidno, da smatra Vatikan Taylorja za "časnega poslanika pri sveti stolici."

Najnovejše puške ameriške armade naj se dajo Finski

WASHINGTON, 8. januarja. — Kongresnik John D. Dingell iz Michiganana bo v kratkem predložil kongresu predlogo, da naj se avtorizira prodajo 10,000 najnovejših in najmodernejših ameriških Garand pušk Finski, in sicer jo \$1 kos. Garand puške izdeluje vladni arzenal v Springfieldu, Mass. Ta puška je smatrana za najboljšo vojaško puško na svetu.

Vlada Zedinjenih držav baš zdaj opremlja vse svoje redne čete kakor tudi narodno gardo s temi puškami, ki izstrele sedem nabojev drugega za drugim, ne da bi bilo treba odstavljati puško od lica. Vlado stane vsaka puška po \$300.00.

"Jaz sem oficijelno nevtralen, vendar mi je vseeno, kdo namlata Ruse (samo da so namlata ni)", je dejal kongresnik, ki je poljskega porekla, dasi je bil rojen v Detroitu.

Sokoli!

Umrl je član društva Slovenski Sokol, ki je preko 30 let stal v redni sokolski vrsti. Umrl je Sokol, ki si je s svojo marljivostjo in delom pridobil neprecenljivo za slovensko tujino. Umrl je vaš starosta, Sokol Rudolf Perdan, čigar truplo poživina na mrtvaškem odru v pogrebne zavodu žele in sinovi na 452 East 152 cesti. Sokoli, poslovlite se od staroste Slovenskega Sokola!

Sokolsko sožalje družini in sorodnikom.

POTRES JE POPRAVIL VRATA

SEATTLE, Wash. — Paulu Guldenu se je izkazal potres za pravi blagoslov, ki mu je prihranil denar. Troje vrat v njegovi hiši se je nekako zateknilo in Gulden je bil baš na tem, da pokliče mizarja, ko je nenadoma nastal slaboten potresni sunek, ki je baš toliko zamajal hišo, da vrata zdaj imenitno "pašejo" v svoje tečajje.

SEVERNI JELENI NA FINSKEM

COPENHAGEN, Danska, 8. januarja. — Casnikarji na Finskem poročajo, da so videli najbolj čudno evakuacijo v svojem življenju. In sicer ne evakuacijo žena in otrok, temveč živali, ki so jih preseljevali Finci v mrazu 40 stopinj pod ničlo. Iz okrajev v okolici Petsama so namreč prignali v centralno Finsko tisoče severnih jelenov, ki bodo dali armadi meso, kožuhovinarstvo kuume in tople čevlje. V severni Finski je nad 200,000 severnih jelenov.

Smrtna kosa

Po daljši bolezni je preminil v mestni bolnišnici Carl Keck, star 48 let, stanujoč na 4056 St. Clair Ave, Tukaj zapuščala hčer Mary omož. Stoss, sina Charlesa in brata Adolpha v Granite City, Illinois ter več sorodnikov. Rojen je bil v Jugoslaviji, kjer zapuščala mater, enega brata in več drugih sorodnikov. Pogreb se vrši iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave v četrtek zjutraj ob 8:15 in v cerkvi sv. Pavla ob 9:00 uri in nato na Calvarija pokopališče. Bodi mu ohranjen blag spomin, preostalih pa naše sožalje!

ROOSEVELT JE ŠE VEDNO ZAGONETKA GLEDE 3. TERMINA

V svojem sinočnjem govoru v Washingtonu ni pojasnil svojih namenov z ozirom na ponovno kandidaturu.

NOVI JUSTIČNI TAJNIK JACKSON JE GOVORIL V CLEVELANDU

V Statler hotelu se je vršil sinoči "Jackson Day" banke, na katerem je govoril kot glavni govornik Robert H. Jackson, novo imenovani justični tajnik Zedinjenih držav. Jackson je izjavil pred navzočimi, da pride demokratska stranka zopet lahko zmogavita iz bitke leta 1940, ako bo preprosto ljudstvo zaupalo kandidatu in verovalo vanj, kakor je zaupalo sedanjemu predsedniku Rooseveltu. Jackson je dejal da sicer ne ve dali ima predsednik Roosevelt še namen kandidirati ali ne, ve pa toliko, da če se odloči zopet kandidirati, se bo vse ljudstvo zopet zganilo za njim.

Roosevelt je govoril v Washingtonu Slični banketi so se vršili tudi po drugih mestih Zedinjenih držav, med temi zvedata tudi v Washingtonu, kjer je bil glavni govornik predsednik Roosevelt. Njegov govor je bil lahak, dobrodušen, včasih nekoliko segav in včasih nekoliko pikeren. Dasi je vladalo splošno mnenje, da bo Roosevelt pri sinočnjem govoru pojasnil, ali misli še kandidirati ali ne, pa Roosevelt tega ni storil. Navzoči na banketu so plačali po \$100 za sedež ali za večerjo.

V dvorani je nastal silen aplavz, ko sta stopila vanjo predsednik Roosevelt in podpredsednik Garner. Takoj so ju obsuli fotografi, ki so ju prosili, naj si podata roke, kar sta storila. Še večji smeh pa je nastal v dvorani, ko je podpredsednik Garner položil svojo roko Rooseveltu na glavo, kakor da ga blagoslavlja.

Župan Burton je apeliral na mestno zbornico, naj odredi volitve za nove davke

O novih davkih, ki bi znašali 8.7187 tisočink, naj bi se glasovalo dne 19. marca. — Letošnja vsota za upravo mesta naj bo višja od lanske.

Župan Harold H. Burton je sinoči apeliral na mestno zbornico, naj odredi posebne volitve v torek, 19. marca, pri katerih se bo glasovalo na podlagi City charter amandamenta o posebnih zemljiških davkih, znašajočih 8.7187 tisočink, da se dobi potrebno vsoto \$10,530,991 za upravo mesta in mestnih naprav.

Preteklo leto je znašal ta posebni davek 7.4 tisočinke ter se je dobilo ž njim \$9,018,941. Če bo amandment sprejet, se bodo zvišali celotni mestni davki od 30.2 tisočink, kolikor so znašali lansko leto, na 32.451 tisočink v letošnjem letu.

Poleg te vsote, katero bi se dobilo s posebnimi davki, pa mesto pričakuje, da bo dobilo za upravo mesta nadaljno vsoto \$2,287,705 v mejah dosedanjih davkov, in \$6,676,797 iz drugih virov, ne iz obdavčenja zemljišč. S temi bi znašal celotni sklad za leto 1940 — \$19,495,493, dočim je znašal celotni sklad leta 1939 — \$18,517,599.57; torej bi bil letos ta sklad za \$977,893.43 višji od lanskega.

ŽALOSTNI KONEC MLADE LJUBEZNI

Athens, O., 8. januarja. — Tukašnjnje sodišče je razveljavilo šestdesetletni zakon desetletne Mary Alice Lindenberger Schaal ter njenega dvajsetletnega moža Charlesa W. Schaala.

Ko je sodišče razveljavilo zakon, je izjavilo, da mora otrok za leto dni v neki dekliški zavod v Delaware, njenega moža je obsojilo v zapor za leto dni, Mrs. Lydia Hudnall, mati mlade neveste pa bo morala predsedati leto dni v ženski poboljševalnici v Marysville za kazen, ker je dala svojo mladoletno hčerko Schaalu v zakon.

NEMŠKI "ERSATZ" NAMESTO KAVE

Frankfurt am Mein, Nemčija. — Nemški kemiki so iznašli umetni kafein, katerega bodo pričeli "ersatzu" ali nadomestilu za kavo. Kafein bodo baje pridobivali iz premoga. — Nemci so iznašli že skoraj za vsako stvar "Ersatz" ali nadomestek, samo za ono še ne, kar bi bilo najbolj potrebno: Ersatz za filterja.

MILIJON ANGLEŽEV POD OROŽJEM

LONDON, 8. januarja — Vlada Velike Britanije naznanja, da je število britskih prostovoljcev preseglo 100,000 mož. Ti prostovoljci so bili priključeni 750,000 možem, ki jih je vlada že poklicala v prisilno vojaško službo, ki je bila uvedena lanskega meseca junija. V armadi Velike Britanije je danes že milijon mož, nadaljna dva milijona pa bosta pozvana pod zastave tekom leta 1940.

Seja Seja podpornega dr. Kranj, se vrši vsako drugo sredo v mesecu v starem poslopju Slovenskega narodnega doma, soba št. 4 ob pol osmih zvečer.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

»ENAKOPRAVNOST«

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-5312
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Vo raznašalcu v Clevelandu, za celo leto.....\$5.50
za 6 mesecev.....\$3.00; za 3 mesece.....\$1.50
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexici za celo leto.....\$6.00
za 6 mesecev.....\$3.25; za 3 mesece.....\$1.60
Za Zedinjene države za celo leto.....\$4.50
za 6 mesecev.....\$2.50; za 3 mesece.....\$1.25
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države:
za celo leto.....\$8.00 za 6 mesecev.....\$4.00;

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

BOJ ZA BLAGOSTANJE

Z ozirom na izredni napredek moderne tehnike, ki omogoča vedno večji razvoj proizvodnje vseh potrebščin, se čujejo v svetu vedno jačji glasovi, da se morajo družabne razmere prilagoditi napredku in duhu našega časa v svrhu, da pridejo delavske množice, ki s svojim delom omogočajo ta napredek, do svojih izvestnih pravic, brez katerih se ne morejo niti v omejeni meri okoristiti s plodom svojega dela in napore. Ta zahteva je docela razumljiva, kajti v sedanji dobi prihaja vedno več ljudi v vseh življenjskih položajih do spoznanja, da je številnih kriz, ki s svojimi tragičnimi rezultati trpinčijo delovno ljudstvo, v glavnem krivo dejstvo, da je večini onemogočeno uživati blagodate, katerih ima svet v preobilici, dočim si manjšina po načelu izkoriščanja tehnike in ljudske delovne sile, prizadeva, da obdrži ustroj in razmere veka, katerega je tehnični napredek že davno preživel.

Pokreti delavskih organizacij, unij, farmerskih udruženj in raznih združenj grejo za tem, da se z razpečevanjem ljudskih dobrin doseže čim večje blagostanje za čim večje število onih ljudi, ki s svojim delom ustvarjajo sredstva, na katerih vse družabno blagostanje temelji. In baš ti pokreti so v glavnem povzročili današnje ideološke borbe.

Novi pravci svetovnih odnošajev, ki je vzniknil iz porušenega ravnotežja družabnega življenja, se odražuje v borbi, ki se bje med dvema glavnima ideologijama, odnosno med dvenaj glavnima pravcema, in to sta:

1) Izrabljanje tehničnih moči in splošnih dobrin, vključno delovne sile za proizvodnjo dobičkonosne trgovine, in

2) izkoriščanje tehničnih moči in splošnih dobrin, vključno delovne sile, s proizvodnjo, katere cilj je splošno blagostanje.

Proizvodnja za trgovski profit ustvarja odvisnost enega razreda do drugega — bogastvo na eni, in najemniško suženjstvo na drugi strani. Proizvodnja za ljudsko potrebo pa ustvarja solidno osnovo družabne enakopravnosti in resnične demokracije med posameznimi ljudmi kakor tudi med narodi. To sta dve glavni struji, okoli katerih se vodijo vse velike in male borbe, vojne in revolucije, zveze in grupacije raznih narodov in držav, brez ozira na to, da se gesla in cilji teh borb menjavajo.

Kako resne in nevarne postajajo te borbe, se vidi že po tem, da danes ni več niti ene večje ali manjše države, ki bi se počutila varno brez gospodarskih in vojnih zvez z večjo ali manjšo skupino drugih držav. Te zveze pa so zelo dvomljivega značaja, dokler je gospodarski sistem ene države odvisen od gospodarskega sistema druge države. Ta nesolidnost, odnosno nemogočnost solidnosti sama dokazuje širokim slojem narodov vseh držav, da je mednarodna zveza narodov in držav mogoča samo z enakopravnim sodelovanjem enega naroda z drugim, nikakor pa ne z izkoriščanjem enega naroda po drugem narodu.

V prizadevanju, da se zaščiti to stanje, kateremu je glavni cilj trgovina za dobiček in pospeševanje iste, so se razne države organizirale v posebne zveze: panameriška skupina, skandinavsko skupina, nemško-italijanska zveza, balkanska skupina, itd. — Pri tem pa ne smemo pozabiti, da so te zveze državnih strojev, ne pa narodnih ednic, in da bodo te zveze polnomočne samo dotlej, dokler bodo služili svrhi razreda, kateremu so posredno in neposredno ti stroji podrejeni. In to je razred, ki kontrolira denar in trgovino ter vse, kar je ž njo v zvezi.

Kakor smo že v uvodu tega članka navedli, je moderna tehnika tako napredovala, da je užitek njenih blagodatov mogoč samo s sodelovanjem vseh narodov. Tako sodelovanje pa more omogočiti in uvesti v človeško družbo samo zmaga pravca, čigar svrha je ustvarjenje socialne enakopravnosti, katero bo človeška potreba postavila nad plutokratske pofite.

Kriza, ki je zadnje čase pritiskala k tlom ves svet, samo potrjuje, kako je važno in potrebno, da se sledi smericam v tem pravcu in svrhu, da postane to, kar je danes osnova samo enega socialnega pokreta, jutri temelj srede in blagostanja za vse narode.

UREDNIKOVA POŠTA

Prireditev Cankarjeve ustanove v nedeljo — drama "Kralj na Betajnovi"

Ko je leta 1900 pisatelj Ivan Cankar končal komedijo "Za narodov blagor", je pisal prijatelju Kraigherju z Dunaja:

"Še nekaj drugega mi ne da miru in kadar mi pride na um, me napravi čudovito nervoznega.

"Predno se lotim te stvari, pojdem za nekaj časa v domovino, na Dolenjsko in Notranjsko. Pisati hočem kmečko dramo; tisti žalostni vsesplošni bankrot našega ljudstva, posebno po dolenjskih vaseh, je nekaj tragičnega; vrši se počasi in komaj vidno, ali zato je še pretresljivejši. In malokdo vidi, koliko dramatičnega je v tem propadanju; ta strašna pasivnost je nekaj velikanskega.

"Mislim si boš morda, da pretiram; ali meni se zdi, da vidim stvari dobro. Pomisli na primer — ali nispmo mi vsi — Ti, Zupančič in jaz sinovi bankrotnih ljudi? Polovico slovenskih študentov na Dunaju je na istem kakor mi!"

In res je izšla leta 1902 nova drama "Kralj na Betajnovi" v Schwentnerjevi založbi, ki jo je spisal Ivan Cankar.

Če ne bi bil pokojni Cankar vse svoje življenje napisal ničesar drugega kakor samo to svojo globoko odersko delo, s katerim je tako resnično predstavil do neba zavojče stanje socialnih razmer in laži moralo, bi si še samo s tem delom stekel sloves velikega pisatelja. In to delo ima še to posebnost, da je lahko umljivo in eno najpopularnejših Cankarjevih umotvorov.

Vsaka večja vas ima kakega samopostavljenega kralja, ki si lasti pravico nad ubogimi pohlevnimi vaščani in ki se za dosego svojega cilja zveže s cerkveno gosposko in tudi državna oblast mu pomaga ščititi krivice, večših še celo proti njegovi volji.

Tako si je vzel za simbol iz pokvarjenega družabnega reda Ivan Cankar, bogataša in izkoriščevalca Kantorja, kateri je predel kakor pajk svoje mreže in omrežil vse gostače, kočarje, knete in delavce. Če mu pri njegovem delu stavi kdo oviro, ga spravi s poti — tudi če treba s sveta.

Prikljeno na sebe ima svojo ženo Hano, hčer Francka, Pepčka, Franceljna in sorodnico Nino, katerim je dal nagobčnik molččnosti. Svojega bratrance Martina — Nininega očeta — je spravil s silo s sveta, da se je tako polastil njegovega premoženja; spravil je na kant trgovca Krnea in ko se odloči za kandidaturu poslanca, zasenči domaćega župnika, da mu odobri kandidaturu za poslanski mandat.

Krnc ima sina Maksa, kateri je študent in je v ljubezenskem poznanju s Kantorjevo hčerjo Francko. On je poštenjak in ga jezi, ko vidi, kako oblastveno postopa Kantor nad svojimi vaščani in jih po vrsti poganja na kant. Pri ljubezni s Francko pa ima tekmeča v osebi tehnika in posestnika Francka Bernota, ki je brezbrizen pomočnik Kantorjevih idej.

Študent Maks pride v domovino z namenom, da bi pripomogel Kantorjevimi žrtvam — bankrotiranim vaščanom in jih na kakšen način zavaroval pred Kantorjevim gospodovanjem. Vršil se hud idejni boj med Kantorjem in Maksom in končno, ko Kantor vidi, da je v kleščah, da

mu je Maks zastavil pot — ubije tudi njega.

Kantorjeva družina ve o umoru Maksa in se zato prične upirati in izogibati svojega gospodarja Kantorja. Delajo na njegova pritisk, naj prizna umor in se tako opere pred Bogom in svetom. Ta moment vidimo Kantorja duševno zlomljenega in ko pride sodnik poizvedovat o umoru Maksa, se Kantor brezbrizno uda, da je on ubil Maksa — ali sodnik pa misli, da se Kantor norčuje iz stvari, češ, "taka vplivna oseba kot je Kantor, da bi bil morilec?"

Končno obtožijo zločina Francka Bernota, češ da je on ubil Maksa iz gole ljubosumnosti do Francka — in Kantor postane zopet čist pred svetom in zagospoduje nad svojim okrajem in ga kandidirajo za poslanca.

Drama "Kralj na Betajnovi" je v treh dejanjih in vpripori jo dramski zbor Anton Verovšek v korist Cankarjevi ustanovi v nedeljo, 14. januarja, ob 3. uri popoldne na odru Slov. narodnega doma na St. Clair Ave. Pri igri in med dejanji nastopijo pevci od pevskega zbora Sloge, socialistične Zarje, Jadrana in samostojne Zarje. Po programu bo ples v avditoriju, kjer bo plešalec na razpolago Yankovičev orkester.

V igri nastopijo sledeči igralci in igralki. J. Steblaj, Cecilia Jaklitz, Ann Revere, Joško Godec ml., Marion Steblaj, Mary Sterle, John Zaic, Milan Medvešek, Joe Godec, Anton Prime, Frank Česen, Anna Zaic, Anton Zakrajšek, Marian Bachel, Tony Drenik, Louis Elovlar, Andy Božič, Frank Petrich A. Vadnal in drugi. Igro režira Louis Kaferle.

Ko je dramsko društvo Verovšek vpriporilo to dramo ob svoji petnajstletnici, se je vsa kritika pohvalno izrazila in uredništvo Enakopravnosti ter avtorica ocene Tončka Simčič sta priporočila, naj se igro takoj ponovi, naj si bo v Collinwoodu ali na St. Clairju. In sedaj prijatelji slovenske dramatike, ko se je dramsko društvo Anton Verovšek odzvalo vabilu, ste uljudno vabljeni tudi vi vsi, da posebite prireditev Cankarjeve ustanove v obilnem številu. Oglejmo si življenje tako, kot bi ne smelo biti. Ne bo vam žol.

Louis Kaferle

Iz Euclida — Letne seje Narodnih domov

V tem mesecu se vršijo občni zbori naših narodnih zavetišč, ali narodnih domov. Da so te seje jako važne, ali takorekoč odločujoče za bodoči obstoj naših narodnih domov, tega bi se morali zavedati ne samo društveni zastopniki in posamezni delničarji, pač pa vsak zaveden Slovenec, kjer koli obstoje te naše narodne institucije v tej naši novi domovini.

Da so te seje jako važne, to nas učijo skušnje iz preteklosti, zato je potrebno, da smo jako previdni pri sklepih in odločitvah za bodočnost, posebno pri volitvah vodstva direktorjev za bodoča leta.

Omejiti se hočem samo na naš Slovenski društveni dom v Euclidu, kaj se da napraviti pod dobrim vodstvom. Kdor je količkej zasledoval zadnje dve leti delovanje današnjega direktorja in komur je znano kaj je prejel pred dvema leti v kakšnem stanju je bilo siromašno narodno zavetišče, kakor tudi financa

istega, ta, če je odkritosrčen, če ima tisto čisto slovensko dušo, bo priznal, da so gotove osebe izmed današnjih direktorjev žrtvovale vso svojo energijo, ves svoj prosti čas, in bi rekkel ves skromni preostanek svojega dnevnega zaslužka za blagor slovenskega naroda v Euclidu, to je za današnji Slovenski društveni dom, zato ni nič več kot naša narodna dolžnost, da jim damo na letni seji skromno priznanje, za njihov trud in požrtvovalnost.

Kdor je količkej zasledoval direktorske seje zadnji dve leti, mu bode znano, da so se vršile jako pogostoma in to v spoznanju družbenih in klubovih zastopnikov. In odločilni sklep je bil, da se mora pri starem posloju nekaj izboljšati ali popolnoma opustiti.

Splošno mnenje občinstva je bilo za novi dom, ter da bi se starega prodalo naj si bode že kakor koli. Vse se je lepo slišalo, ali v domovi blagajni je bilo samo par stotakov v gotovini. Torej novo stavbo za okrog \$40,000 brez gotovine je nemogoče, kakor je direktorji po več sejah v sporazumu z društvi in klubi prišel do jako premišlenega zaključka, da se staremu posloju doda prizidek, da bo odgovarjal današnjim potrebam in pri tem je ostalo.

Razmotrivalo se je kaj vse se potrebuje; mnenje večine je bilo, da vse kar danes stoji, razen dvorane, katera je danes povečana. Zopet je prišla na dnevni red financa, oziroma svetovni gospod \$ — Sklep je bil, da se gre vsestransko na delo za prodajanje delnic, ter prirejanje prireditev, da se nabere gotova svota v narodni fond. In kadar je prišlo do odločitve, bo ali ne bo, je današnji domov predsednik vstal ter krepko povdaril "danes ali nikdar".

In tiste vzpodbudljive besede so toliko vplivale na navzoče, in na splošno občinstvo v Euclidu in okolici, da danes stoji stavba, katera je stala z opremo \$25,000 in v kratki dobi dveh let je polovica plačana, kar se bo dokazalo iz poročila na letni seji, katerega bo podal naš marljivi tajnik. Seveda uspeh, kateri je dosežen ni zasuga samo vodstva, pač pa skupnega občinstva v Euclidu, Clevelandu, Collinwoodu in okolici, kjer so nas rojaki in rojakinje v poletnih časih prav pogostoma obiskali za kar smo jim iz srca hvaležni in se jim priporočamo še za nadalje.

Torej hvala vam.

Torej delničarji in društveni zastopniki kot tudi drugo občinstvo iz Euclida in okolice, na 14. t. m. se vrši letna seja Slov. društ. doma v Euclidu. Dolžnost naša je, da se iste udeležimo v čim večjem številu. Slišali bomo natančno poročilo o sodelovanju in napredku prošlega leta, ter napravili načrt za tekoče leto in izvolimo v direktorij za bodoče dve leti, može, ki so vredni našega zaupanja.

Delničar

Iz Montane

Bute, Montana. — Odkar je v Evropi izbruhnila vojna, je Anakanda Co. nekaj več rudnikov odprla, zato so delavci od vseh strani Amerike prišli za delom v Butte, pa vidijo, da ni za vse dela tukaj.

Vidim, ko nekateri pobirajo vsake vrste staro železo, ki ga Young Co. kupuje ter pošilja v Seattle, Wash. Po butteskih ulicah sedaj v zimskem času sipljejo pesek, tako, da je bolj varno se voziti in hoditi, da nihče na tla ne zdrsne. Mnogi stari možički mislijo iti Uncle Sama vprašat za starostno pokojnino. Moja stara nič ne reče, in se nič ne kregamo.

Franka Trillerja, doma od Škofje Loke, ki je umrl v Sartell, Minnesota, sem osebno poznal, ki se mi ni nikdar zameril. Se ga bom vedno spominjal čeprav ga ni več med živimi.

Sartell, Minn. okolica in pa Orville, Calif., sta si prilično dobro podobna, le da na Sartellu pomaranče ne rastejo. V obeh teh krajih sem travo gazil. John Težak

Standard oljna družba praznuje 70-letnico

Z skoraj 7000 uposlenci kot gosti, bo Standard oljna družba v Ohio praznovala v štirih mestih države Ohio 70-letnico svojega obstanka, s številnimi banketi.

Družba je bila ustanovljena 10. januarja 1870, ko so John D. Rockefeller, William Rockefeller, Henry M. Flagler, Samuel Andrews in Stephen V. Harkness, vsi Clevelandčani, podpisali listine za to družbo.

En četrtilijona odjemalcev bo vključenih na rojstni dan 10. januarja ko bo družba razdelila potom svojih gasolinskih postaj 250,000 tort rojstnega dne.

W. T. Holliday, predsednik družbe, bo predsedoval na zabavah v spomin rojstnega dneva, v Clevelandu, Toledo, Columbusu in Cincinnatiju. Uposlenci se bodo udeležili tiste partije, ki jim bo najbližja. Tri separatne kobilice se bo serviralo v Clevelandu radi velikega števila uposlencev v severovzhodnem delu države Ohio.

Skoraj 2300 oseb bo posetilo slavnostno pojedino v Clevelandu; več kot 800 Toledo, 300 v Columbusu in 600 v Cincinnatiju.

Med povprečno 5000 uposlenci bo 250 članov od Sohio četrtilijona kluba, ki so vsi v službi pri družbi nad 25 let.

Pri vsakem banketu bo posebnost miza za moške in ženske, ki so že penzionirani, katerih je 323 v državi Ohio. Med temi je Rudolph Malec, ki je pričel delati za družbo leta 1871.

Zabava za šest banketov bo oskrbljena po Sohio Concert orkestru, katerega načelnik je Walberg Brown, radio konduktor, Miss Adelaide Moffet, pevka in pravnikinja enega izmed Rockefellerjevih prvih družabnikov.

Prva gasolinska postaja te družbe je bila odprta za trgovino v Columbusu leta 1912. Danes ima družba okrog 5000 gasolinskih postaj v vseh krajih države Ohio. Družba ima 2000 milj cevi položenih, po katerih dobavlja surov petrolej v čistilnice. Poleg tega ima družba še skoraj 500 truckov za razvažanje gasolina.

Društvo Moške Zveze, št. 5

Uradniki za leto 1940: preds. Josip Jenc; podpreds. Viktor Markovič; tajnik Nicholaj Klossan 1440 E. 40 St. blag. J. Markovič, 1376 E. 43rd St.; zapisnikar Frank Merhar; nadzorni odbor Josip Jenc, Peter Jurman in John Miš. — Seje se vršijo vsak tretji četrtek v mesecu v Slov. nar. domu v starem posloju soba 3 ob 7:30 uri zvečer.

ŠKRAT

Oče kara svojega sina pa ca in ga svari pred vinom.

Pa se odreže sin:

"Oče, dobro vino dela kri, dobra kri zbujajo dobre misli dajajo dobre ideje vodijo k dobrih dejanjem, a dobra dejanja v človeka v nebesa. Kaj hočeš šega od mene?"

Španski kralj Alfonz IV. vever človek. Ko je bil še stolonaslednik, je obiskal Papež ga je sprejel in je imenoval za kralja Egipta.

Princ je slišal, kako mu konzistorija ploskajo, ni pa del za kaj gre, zato je v bližnjega tolmača, kaj to p ni.

"Sire", je dejal tolmač, pež vas je pravkar imenoval kralja Egipta."

"O, kako sem mu hvaležen, stopita naprej in imenujte peža za bagdadskega kalifa."

"Oče, zakaj pa imaš tako lo las na glavi?"

"Vidiš, daga moja, jaz te za glavo in koža na nji niko počiva, pa na nji ne moreš stis lasje".

"Aha, zdaj tudi razumem kaj materi ne zrasejo brki nosom."

JAJCE KOT ZDRAVILNO

Da se brez jajc ne more praviati skoro nobena dobrih nata jed, ve vsaka gospodinja da je jajce prvi pripomoček se komu zatakne drobna v grlo, ve malokdo. Če spijemo rovo jajce takoj nato, je zataknila kost bodisi od ali mesa, bo jajce drobno takoj porinilo naprej iz grla.

Če belo kozico, ki je pod no jajca, položiš na oplojeno mesto, se ne bo naredil otrok in rana se kaj hitro zazdravi. Sneg beljaka, pomešan s korjem v prahu in limonov sokom, pomaga proti hripavosti. Vsako uro pojej žlico stekla ga snega, pa bo hripavost uga minila.

Sirovo jajce, stepeno v je zelo krepilna pijača za ka po hudi bolezni. Splošno slabotni in starejši ljudje rali vsak dan izpiti po eno v vinu. Kdor pa ne prenesa tega jajca, naj jajce stepi vlije mešaje vrelo vino ali ko na jajce in ga potem zaužije.

Oglašajte v — "Enakopravnosti"

Zelimo naznaniti, da od sedaj naprej bo

MR. STEVE TREBEC

PERUSEK FURNITURE

309 EAST 152nd STREET Mulberry 9211

Kadar rabite pohištvo, pokličite Steva po telefon

Mulberry 9211

Odprto v ponedeljek, četrtek in soboto večer

Od bojnega voza do tanka

Moderni vojni so pred vsem vojne s stroji. Znanost in industrija, pa tudi sposobnosti vojščakov, vse to služi razdiralnemu delu. Avtomatične puške, strojne, letala, da ne omenjamo drugih sredstev, ki se jih poslužujejo v težkih trenutkih ali oni, namreč duševnih plinov, zažigalnih kroglic in podobnega, da celo, bolezenskih kužnih klic, skratka vse pridobitve sodobne znanosti morajo podpirati tehniko uničevanja.

Toda od vseh strojev, ki so jih izumili v teku svetovne vojne pa do danes, je tank, ta premikajoča se trdnjava, najznanejši in na njem se najbolj opazajo naporji vojskujočih se, da bi zgradili nekaj velikanskega, kar bi že na pogled vivalo sovražniku strah in grozo.

Kakor pa ni nič novega pod soncem, prav tako kot so že v davnaj pred vsakalno bombo poznali grški ogenj, tako tudi tank v bistvu ni nič novega, ampak ima svoje daljše prednike že v vojnah, ki so prve dostopne človeški zgodovini.

Cirov bojni voz
Med prvimi predniki tanka je nedvomno bojni voz, ki ga je izumil veliki perzijski kralj Cir. In sicer je običajne vozove, s katerimi so prevažali poveljnike na bojišče, opremil s srpasto zakrivljenimi noži, ki so utirali pot tem mesarskim vozovom med sovražnikovimi vrstami. Pozneje je svojo iznajdbo izpopolnil še s tem, da je na konec ojesa pritržil dve dolgi sulici, ki sta prebadali vse, kar jima je prišlo naproti. Končno je še zadnji del voza oborožil s ostrimi rezili in s tem onemogočil, da bi se kdo mogel od tu zpeti nanje.

Lahko si mislimo, kakšno klanje je povzročila ta pošastna priprava, kadar so jo poglali v množico sovražnikov.

Grška helepolc
Za perzijskimi bojnimi vozovi moramo omeniti grško helepolo. "Helepolo" pomeni osvojevalko mest. To pa ni bil od početka voz v običajnem smislu besede, ampak stolp, ki so ga nosile ogromne želve ali pa ovni.

Najbolj slavna od teh strojev je helepolo, ki jo je zgradil, kakor nam sporoča zgodovinar Diodor iz Sicilije, Demetrius Polior-zet. Takole opisuje zgodovinar eno izmed teh helepol:

"Osnova ji je bila kvadratna in sicer je štela vsaka stranica 50 vatlov. Zgrajena je bila iz tramov, ki so bili med seboj pritrženi z železom. Stali so si vsaksebi po en vatel. Vsa ta masa iz železa in lesa se je premikala lahko tudi na osmih kolesih, katerih platišča so merila po dva vata in so bila obita z močnimi železnimi pasovi.

Za premikanje v krivuljah pa so zgradili še posebej valjarje, tako, da se je stroj pomikal v vseh smereh. Na oglih je imel

po sto vatlov dolge drogove, ki so se sklanjali drug k drugemu. Vsa ta stavba se je dvigala v višino devetih nadstropij. Tri strani so bile obite z železom, da bi jim ogenj, ki so ga pri obleganju metali iz mesta, ne mogel povzročiti nobene škode. V vsakem nadstropju so bila okna, nad katerimi je bil bakren pristešek, ki se je dal premikati ter je okence docela zaprl, tako, da so udarci na stroj bili brez učinka. Poleg tega so bile v vsako nadstropje speljane še lestvice, po katerih so donasali vojščakom streljivo in hrano. Tritisočstiristo mož je potiskalo ta stroj, bodisi v notranjščini, bodisi od zunaj. To je bila, kot pravi Diodor, elita vse armade, najmočnejši in najhrabrejši vojaki. Demetrius je uporabljal trideset tisoč mož, ki so po navadi tvorili ladijsko posadko, da so pripravljali pot, po kateri se je pomikala ta velikanska prikazen."

Priznati moramo, da so današnji tanki v primeri s tem velikanskim strojem, ki je zahteval več kot tri tisoč parov rok za svoj pogon in celo vojsko, ki mu je uglajevala pot, da so tanki, s katerimi se tako zelo ponašajo nekatere države, prava igračka. Skoro bi človek mislil, da je ta opis sicilskega zgodovinarja plod njegove domišljije. Pa ni tako. Tudi drugi sodobniki, na primer Plutarh, potrjujejo njegove podatke in navajajo približno enake številke. Tako prav znani zgodovinar Plutarh navaja še to zanimivost, da so ti stroji bili tako dobro zgrajeni, da se ogromni stolpi ni prav nič tresel in ni visel v to ali v ono stran. Pri napredovanju pa je povzročal neznanjski trušč, ki je že sam po sebi vlivljal strah nasprotniku.

Obleganje mest
Vprašati se moramo, zakaj so ti stolpi imeli takšne ogromne dimenzije in čemu so služili. Kadar je bilo treba osvojiti kakšno mesto, so privlčili takole, rekli bi pošast k mestnemu obzidju, ki je seveda večkrat segalo v znatno višino. Zategadelj je morala biti tudi višina napadalnega stolpa temu primerna, da je lahko obvladovala okope obleganega mesta. Po navadi je imel stolp v enem izmed gornjih nadstropij poseben pridvižni most, ki so ga spuščali na obzidje in po katerem so naskakovali udrlj v mesto.

Ker je vsa ta zgradba počivala na majhnih kolesih, ki so jih krepki možje, skrito v osrčju tega stolpa, poganjali s težkimi vzvodi, je bilo videti, kot da se ta nestvor vali sam od sebe dalje. Na ta način so ga po potrebi premikali okoli obzidja obleganega mesta.

Kako pa je bilo z obleganci? Ti so se proti tem pošastim, ki so se premikale na videz same od sebe, upirali z različnimi sredstvi, bodisi da so metali nanje s svojimi metalnimi stroji težke skale, bodisi da so jih zažigali tako, da so metali na-

nje posode z užigalnimi snovmi ali pa so se posebno drzni vojščaki približali stroju v neposredno bližino in podtaknili požar. Zopet drugi so izpodkotali zemljo, na kateri je stolp počival, kajti ko se je enkrat ta zvrnil, ga ni bilo več mogoče postaviti na noge. Prebivalci mesta Tira so se na primer branili, ko jih je oblegal Aleksander Macedonski, na prav svojski način. Metali so na te stolpe ogromne mreže, v katere se je vsa stavba zamotala. In medtem, ko so se naskakovalci otepali teh zank, so branilci mesta zažgali stroj.

Pa niso uporabljali teh premičnih stolpov samo, kadar so oblegali mesto. Prav dobro so jim služili tudi v bitkah.

Že omenjeni Cir ni opremil svoje vojske samo s srpastimi vozovi, ampak jo je oborožil tudi s temi dvojnimi stolpi. Pet stoletij pred Kristom so imeli v bitki pri Timbrah zelo važno vlogo. Njegovi stolpi so merili v višino približno štiri metre in pol. Vsak je skrival v sebi dvajset lokostrelcev in vlekljo ga je osem parov volov. Ti stolpi pa niso opravljali te naloge, kot jo danes vrše tanki, to se pravi, niso čistili teren pred pešadijo, ampak so ostajali zadaj za pešči, in lokostrelci so s ploščadi, ki je bila na vrhu, merili preko čet, ki so stale pred njimi, na sovražnika.

Srednjeveški tank
V srednjem veku so pozabili na stroje, s katerimi so se borili perzijski in grški vojščaki. Viteze bi bilo sram uporabljati kakšno drugo orožje kot njihove sulice in meč. Saj je bila to doba, ki je najbolj pozdigovala drznost in osebne podvige posameznika, kar pa pri takih skupnih napravah, kot je bojni voz, ne pride v tolikšni meri v poštev.

Zato šele v šestnajstem stoletju zopet zasledimo nekaj podobnega, kar nas spominja na stare vojevalne načine ali pa na današnji tank. Neki vojaški strokovnjak te dobe opisuje v svoji knjigi "Strategija", ki je izšla leta 1536, torej pred dobrih štiristo leti, podoba stolpa na kolesih, opremljenega s strelnimi linami, skozi katere mole cevi topičev, katerim strežejo topničarji, ki nosijo na glavah prav takšne čelade kot danes.

Angleži so za vladarja Henrika VIII. uporabljali prav takšne vozove. Inženjer na francoskem dvoru Agostino Ramelli je proti koncu šestnajstega stoletja zgradil velik, dobro zaprt voz, iz katerega je šest strelcev bruhalo ogenj skozi line na sovražnika. V notranjščini tega voza je nekdo poganjal s posebnim ročajem nekakšne vzporedne lopate, ki so se zajedale v zemljo in na ta način potiskale stroj dalje.

Ne moremo pa teh stolpov in

vozov primerjati še z modernimi tanki, kajti pri njih se je pogon vršil še z rokami mož. Prvi model avtomatskega stroja, ki naj bi ga uporabljali v topništvu, je zagledal bel dan šele proti koncu osemnajstega stoletja. To je bil znameniti Cugnotov voz. Pa to je bil samo model. Od modela pa do prave avtomobilske trdnjave, ki je bila predhodnica današnjega tanka, je pa poteklo še polnih sto let.

Inž. Balbi in njegov izum
Šele v prvi francosko-pruski vojni je bila uresničena zamisel stroja, ki ga ne bi poganjala moč človeških rok, ampak bi te samo uravnale njegov tek. Njegov oče pa je italijanski inženir Balbi. Leta 1854 je predložil francoski vladi mapo načrtov, ki jih je izdeloval dolga leta in ki so nosili naslov "Načrt za premikajočo se železno trdnjavo."

Sam dobro vemo, kakšna usoda večkrat čaka ljudi, ki presenetijo svet s kakšno novo, nenavadno mislijo in kako večkrat nalete na nerazumevanje in celo na sovražen odpor. Prav nič bolje se ni godilo Balbiju. Francoske oblasti so z neza-

panjem motrile Balbijeve načrte in nadarjeni izumitelj je trkal s svojo iznajdbo na gluha ušesa. "Da bi kdaj trdnjava sama hodila sem in tja, kaj takega se lahko rodi samo v možganih boleznatega prenapeteža," so mrmrali postarni francoski birokrati in so Italijana gladko postavili pod kap.

Ta Italijan pa ni bil eden izmed tistih, ki ob prvi oviri vržejo puško v koruzo. Polnih šestnajst let je čakal na ugodno priliko, in ko je leta 1870 tretja republika zmagoslavno otvorila svojo dobo, se je zopet pojavil v ministrstvu za narodno obrambo, upajoč, da mu bo sreča to pot milejša in da mu bo uspelo to, kar se mu ni posrečilo za časa cesarstva.

Izkusil pa je, da se mentaliteta vladnih uradnikov kljub temu, da je cesarstvo vzel vrag in da je sedaj živel v republiki, ni ti za las ni izpremenila. Tudi sedaj so ga odpravili z izgovorom, da je to le plod fantazije, da na kaj takega sploh ni misliti itd.

Tudi sedaj ni Balbi obupal, ampak se je zatekel po pomoč v drugo smer. Hodil je od tega

do onega imovitejšega državljana in vsakemu posebej podrobno razlagal svoj, za tiste čase fantastični načrt. Marsikoga je njegova navdušenost in trdovratnost ogrela, da je podpisal obveznico. Med njimi je stalo tudi ime takratnega montmartreskega župana Clemenceauja, poznejšega "tigra."

Takole je Balbi razlagal pariškimi meščanom svojo zamisel premikajoče se trdnjave: "Ta stroj, ki ga goni para in je podoben oklopnici, je pravcata trdnjava, iz katere štrle cevi pušk, strojnici in topov različnih kalibrov, se lahko vali prav tako po ravni kot navkreber in s svojo težo, ki znaša petnajst tisoč kilogramov, polomi in uniči vse, kar se mu postavi nasproti. Z eno besedo, to je neranjljiva utrdba, katere učinki so strašni..."

Če bi jo hoteli napasti, lahko požene v tek stožčasto streho, ki je oborožena s krepkimi, britvam podobnimi rezili, s tako hitrostjo, da pokosi in razprši vse, kar se ji približa. Široka kolesa so zgrajena tako, da o-mogočajo stroju zdaj napredo-

vanje zdaj umikanje, skratka, gibanje v vseh smereh..."
Tank — pošast moderne vojne
Do svetovne vojne pa nobena evropska armada med svojimi vojaškimi sredstvi ni štela takega stroja, čeprav nekateri zatrjujejo, da je leta 1897 Viljem II. sam določil načrt, da se njegova armada opremi s temi stroji.

Danes imamo opravka v resnici s trdnjavami, ki pomenijo zadnjo besedo tehnike in ki se jejo okoli sebe smrt kar na veliko. Od starih perzijskih časov pa do danes smo napredovali, če se dobro povprašamo, kljub vsej ogromni tehnični civilizaciji, v glavnem v tem, da se ljudi spravljajo na oni svet na bolj prekanjen in zato v nekem smislu "kulturnejši" način. Saj takale zver, kot je sodobni tank, brez dvoma povečuje "lepoto in veličino" medsebojnega človeškega klanja, namreč tisto mentalizacijo človeka, ki jo tako zanosno opeva italijanski fašistični pisatelj Marinetti. Pa naj kdo reče, da nismo napredovali!
Lucidus.
(Po "Jutru.")

NO EXTRA COST FOR VITAMIN A
(CAROTENE)
SMITH BROS. COUGH DROPS
(BLACK OR MENTHOL-5¢) MARK

NOVICA...
ki jo izveste bo gotovo zanimala tudi druge. Sporočite jo nam pismeno ali pa pokličite Henderson 5311 — Henderson 5312.

Lahko jo sporočite našim zastopnikom ---

JOHN RENKO
955 East 76th Street

JOHN STEBLAJ
1145 East 169 Street KEnmore 4680W

JOHN PETERKA
1121 East 68 Street ENdicott 0653

Ravnokar je izšla...
velepomembna knjiga

"THE SLOVENES: A SOCIAL HISTORY"
spisal Dragotin Lončar

prestavil v angleščino Anthony J. Klančar

Ta knjiga bi morala biti v vsaki hiši kjer je tu rojena mladina, da se mladina seznanj z zgodovino slovencev.

Knjiga je vezana stane \$1

Dobi se v uradu Enakopravnosti,
6231 St. Clair Avenue

"CALL FOR MR. BINGO"

"FOLKS SAY I LOOK SOMETHING LIKE THOMAS MEIGHAN -- YEH EVERYBODY THANKS SO -- WHY ONLY THE OTHER DAY A GIRL FRIEND OF MINE SHE SAYS -- 'GEE YOU LOOK JUST LIKE THOMAS MEIGHAN -- YOU'VE GOT THE SAME HANDSOME FEATURES!' WHAT DO YOU THINK? DON'T YOU THINK I LOOK A LOT LIKE THOMAS MEIGHAN?"

CALL FOR MR. BINGO!

IT PAINS ME DEEPLY, I DON'T THINK TO SOCK A YAW, CONCEITED GINK!

MY CARLTON STAINLESS STEEL WARE IS THE BRIGHTEST SPOT IN MY KITCHEN...AND IT STAYS BRIGHT

Get acquainted with this new wonder metal that cooks better, permanently retains its gleaming lustre, won't stain, rust or darken, cleans easier, lasts longer and safeguards health. Try it in your own kitchen -- it's the best demonstration you can make of the economy and value of this beautiful cooking ware.

SEE IT TODAY AT
SUPERIOR HOME SUPPLY
6401-03 SUPERIOR AVENUE.

Lično delo

Za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu. Cene vedno najnižje.

Enakopravnost
6231 St. Clair Ave., Henderson 5311 - 5312

JOHN KNITTEL:

37

LJUBEZEN IN ZLOČIN

ROMAN

"In prav zaradi tega sem hotela imeti tudi tukaj rože. Pogrešam svoje cvetlice."

"Potem se pelji raje domov." "Zakaj? Ali si ne smem kupiti cvetic, če me veseli?"

"Ne uvidim, deklica, čemu potrebuješ cvetlice. Ne ugaja mi, da posnemaš tisto vrsto žensk, tisto modno opičjo vrsto."

"Nikakor ne posnemam. "Postavila je cvetlice v vrč za vodo. "Zelela sem si enostavno par rož in to je vse."

"Popolnoma se mi boš pokvarila," je dejal.

Skomizgnila je z rameni.

"Zelo me ljubiš, ko mi lahko rečeš kaj takega!" je ostro odvrnila.

"Deklica," je rekel, "vedeti hočem, zakaj ti je poslal Gottfried te cvetlice."

"Ker sem ga zanje prosila," je odvrnila razdraženo.

"Hm, aha!"

"Da! In ne bodi tako ljubosumen na fanta!" je jezno nadaljevala. "Sicer mi boš napravil življenje nezno!"

"Jaz? Ljubosumen?" je dejal Anton Jakob dostojanstveno. "To se mi zdi čudna trditve."

"No, ali nisi? Večkrat, če smo skupaj, tako čudno gledaš."

"Dekle," je rekel, "če mi prisežeš, da so tvoja čustva do Gottfrieda poštena, ti bom verjel in ne bom nikdar več huđ."

"Seveda prisežem! Toda zdi se, da te ne briga, kako zelo me ponižuješ, če zahtevaš od mene tako prisego."

Razsrjeno ga je pogledala.

"Vseeno!" je rekel resno. — "Verjamem ti in zdaj je vse v redu."

Anton Jakob je čutil nekako olajšanje. Izredno je spoštoval svetost prisige. Kriva prisega je bila zanj zločin, ki je bil enak umoru.

"Poslušaj nekoliko, deklica," je dejal, sedel na posteljo, jo objel z roko okoli bokov in jo pritegnil k sebi. "Ne bom več pil preko predpisane mere, ne! Še tri dni bova ostala v Bernu. No in če bi šla rada z Gottfriedom v gledališče, nimam ničesar proti temu. Premislil sem si, ne bilo bi prav dostojno, če bi vaju vlačil ponoči h "Kislemu grozdu", da bi posedala v zakaženi sobi in gledala mene, kakor venomer blebečem s Schwandlijem in Indenom. Gottfried te lahko pelje v gledališče. Kaj praviš k temu?"

Pritegnil je njeno glavo bliže in jo poljubil na čelo.

"Želim, da se prav mnogo zabavaš, dokler sva tu. Zdaj sem vendar vesel, da nisi šla sinoči z menoj. Ni bilo mnogo žensk in gotovo ne nobene, ki bi bila tebi primerna. Kaj pa koncert, ničesar mi nisi povedala. Ali je bilo lepo?"

"Krasen koncert!" je vzkliznila. "Toda tebi ne bi bilo ničesar do tega."

Vstal je.

"Ali greš z menoj na razstavo?"

"Če boš le za hip počakal pa grem s teboj."

Izogniti se vsakemu sumu, to je bila nenadoma njena najvišja zapoved. Malo kasneje je srečala na stopnicah Gottfrieda. Vprašal jo je, če naj gre tudi z njima. Kratko je zanikala. Zvečer se bosta sestala.

Ves popoldan je prebila Tereza med poljedelskimi stroji, vzornimi obrati in govedom. Sonce je vroče pritiskalo na množico ljudi in iz oblek moških in žensk je prihajal vonj, ki je skoraj tekmoval z živinskimi duhovi. Ure in ure je razglabljal o možnosti, kako bo danes ponotič sama obiskala Gottfrieda.

da. Za možovo vljudnostjo, za njegovim predlogom, naj gre vendar z Gottfriedom v gledališče, je z instinktivno nezaupljivostjo slutila diplomatsko potezo. Največja previdnost je bila potrebna.

Zvečer je šla z Gottfriedom v kavarno. Ker je bilo kasno, ga je pozvala, naj se vrneta v hotel. Ko sta korakala roko v roki po zapuščenih cestah, mimo zvezne palače, je bilo v katedrali, ki se je dvigala v temno nebo, z donečimi udarci polnoč.

"Pojdi," je rekla, "stopiva hitreje."

"Zakaj?" je vprašal Gottfried. "Stari še gotovo igra pri 'Kislemu grozdu'."

"Pojdi! Obiskala ga bova!" je dejala Tereza. "Da, le pridi!"

šla sta dalje po praznih cestah in kmalu sta prišla do skromne gostilne, ki je stala vtisnjena med masivna srednjeveška poslopja. Bobneča zmeda glasov je donela skozi vrata in okna.

Ko sta stopila v nizko obokano gostilniško sobo, sta videla, da sta zasedeni še dve mizi. V najbolj oddaljenem koncu je sedel Anton Jakob s tremi tovariši, zarezih obrazov, težkih in motnih oči.

"Adut!" je zaklical Anton Jakob. "Ha! Ha! Ha!"

Udaril je s pestjo po zelenem, plišatem miznem pregrinjalu.

Možje so se zasmjeli.

"Ja, ta vražji kmet! Za ves večer ga je vzel v zakup."

"Ha, zdi se mi, da ima vedno enega v rokavu! Ha, ha, ha!"

"Marička! Še en liter! Hitro!"

Gospa Vogtova je vzela vrč in takrat je ugledala Gottfrieda in Terezo, ki sta vstopila v gostilniško sobo.

"Jezes, za božjo voljo!" je ropotal Anton Jakob, ki se ga je lotevalo ob pogledu na ta dva na pol razveseljav, na pol zbeigan občutek. "Tu prihajata moja žena in fant! Gromska strela! Pridita! Sedita!"

Dvignil se je nerodno, naslonjen na mizo.

"Pridi, dekle! Sedi!" In znova je dejal: "No, no, to je pa lepo!"

Gospa Vogtova je prišla in stresla roko Terezi in Gottfriedu. "To me pa res veseli!"

"Ah," je rekla Tereza vedro, "iz gledališča prihajava, pa sva se domislila, da bi lahko mimogrede semkaj pogledala."

Sedla sta poleg Antona Jakoba, Gottfried pa se je vsedel na drugi strani mize.

"Ali bosta ugovarjala, če bom dokončal to igro?" je vprašal Anton Jakob glasno in veselo.

"Le pridi! Izpij kozarček z nami."

"Seveda, le igrajte dalje! Pa seveda! In tudi kozarček bom izpila z vami!"

"Ali dovolite, gospodje, da vam predstavim svojo ženo?" je dejal Anton Jakob. "To je Fritz Schwandli, največji lažnjivec našega starega, stalnega omizja. To je Inden. Nobene šale ne prenese! In ta tukaj: to je Meyer. Trdi, da ni žid, toda to naj mu verjame vrag. Danes večer je spravil v žep že ves naš denar."

"Ja, hm! Dober večer, gospa Mullerjeva!"

BOLEČINE V KITAH NAGLO ODSTRANJENE

Nikar po nepotrebnem ne prenašajte bolečin v kitah. Na tisoče ljudi je bilo nepričakovano rešenih revmatičnih bolečin, bolečin v kitah in zgibih s priprostim drgnjenjem s Pain-Expeller-jem. To nenavadno zdravilo naglo pomaga. Do sedaj je že bilo prodanih nad 17 milijonov steklenic. Kupite Pain-Expeller. Zahtevajte Pain-Expeller s sidrom na steklenici.

"Niti besedice ne smete verjeti, kar vam pravi vaš mož!" je pripomnil gospod Meyer.

Nadaljevali so igro. Anton Jakob je položil eno roko Terezi okoli bokov, v drugi je držal karte.

"Tako deklica! Zdaj igraš ti! Vlekla boš karte, ki jih bom izigral, medtem pa bo imela moja druga roka prijetno opravilo He, he! Gottfried. Ali ne boš pil?"

"Sem že, hvala!" je odvrnil Gottfried in postavil na mizo kozarec vina, ki ga je držal med kolena.

Terezinega vedenja ni razumel. Kako more biti pred ljudmi tako prostaška? Skoraj sramoval se je, do je naročila možem še enkrat liter vina. Slišal je, kako je zaklicala: "Za vse bom plačala!"

Gospa Vogtova je hitro prinesla pijačo, ki so jo zahtevali, in nadaljevali so igro. Ob pol dveh je nazadnje Anton Jakob odložil svoje karte.

"Tako! Zdaj je konec! In domov!"

Odšli so iz "Kislega grozda".

Anton Jakob se je trudil da bi hodil ravno. Toda ta njegov občutek v Bernu je imel nekatere posebnosti, po katerih se je zelo razlikoval od vseh prejšnjih izletov: alkohol, ki ga je Anton Jakob pil, mu je šel zdaj v glavo. Po par kozarcih ni mogel več pokoncu hoditi in tega se je zelo sramoval. "Pridita otroka!" je dejal. "Ne vem, kaj je nočoj z menoj. Pridita! Na vsako stran eden. V našem dobrem starem mestu Bernu! Pridite, tu smo doma. Strela božja vendar! Kaj se je zgodilo mojim nogam? Saj je moja glava povsem v redu."

"Saj nimamo daleč," je suho pripomnil Gottfried.

"Ne, Tone," je rekla Tereza, "ne teči zdaj nazaj! Sicer bom kmalu sama izgubila smer."

"No! Ha, ha! Svinjarija, res. Ali se vama ne zdim nagnusen? He? Da. Gottfried! Ti me moraš prav za prav zaničevati do dna. Tebi se kaj takega ne pripeti! Toda ti, deklica — ali nisi ti tudi pila, deklica? Ha? No, saj ne pridemo tako pogosto v Bern. Zato moramo vsako pot izkoristiti, ali ne? Zdaj gre naenkrat popolnoma lahko. Že spet hodim lahko sam. To je bila le sprememba zraka po večnem čepanju."

V hotelu je Gottfried takoj voščil lahko noč. Ko je podal roko Terezi, ga je pogledala s pogledom, ki mu je vzdurkal v žilah kri. Stekel je po stopnicah, da je preskakoval naenkrat po tri stopnice.

Eno uro kasneje je zaslišal

Oblak Furniture Co.
Trgovina s pohištvo
Pohištvo in vse potrebščine za dom
6612 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 2978

Mandel Hardware
15704 Waterloo Rd.
KENmore 1282

rahlo trkanje na svojih vratih in nemudoma je odprl. Vstopila je Tereza, odeta v široko domačo haljo.

"Zelo previdno morava biti!" je dejala. "Nikdar več ne smeš tako pogledovati kakor danes zvečer."

"Kdaj?"

"Ko me je objel."

"Tega nisem mogel prenesti!" je vzkliznil.

"Otrok," je rekla, "toliko prostaških stvari je. Samo človek jih ne sme gledati s prostaškimi očmi! Ah, Gottfried! Kako sem ves dan hrepenela po tebi! Vsako minuto! Vsako sekundo!"

"Terezika, najljubša!"

Ugasnil je luč.

Na večer, preden sta odpotovala, je obiskala Tereza Gottfrieda popoldne, ko ni bilo Antona Jakoba v hotelu. Oknice so bile zaprte in zastori spuščeni in medla svetloba majhne rdeče luči je polnila sobo z atmosfero nasladne zapeljivosti. Tu so bili s plišem prevlečeni stoli, s plišem prevlečena zofa, imitirana orientalska preproga, umivalnik in porcelanasta umivalnica z lahobjimi ornamentji, Gottfriedov kovčeg, dolga rdeča postelja iz mahagonija z rumeno pernico: vse te stvari so bile priče njune razuzdanosti. In tudi on je bil tu in njegova roka je božala nežne oblike njenega telesa, te najčudovitejše stvari, ki je bila izključno le njena last in ki jo je nudila njemu in njegovi ljubezni, njegovim nežnostim in njegovim strastem, to čudovito delo s katerim ga je zapeljala. Gottfried je sedel v somraku tiho in vdano ter oboževal to skrivnostno telo, ki ga ni še nikdar videl, marveč vedno le občutil. Izjavila mu je celo, da bi se sramovala, če bi ga pokazala kateremukoli možu. Sploh pa je prišla danes popoldne zato, da bi se pogovorila z njim o izredno važni stvari. Toda kje naj vzame v takšnem trenutku besede? Kaj naj mu reče, medtem ko kleči pred njim in počiva njen obraz na njegovih kolenih? Ali ostaja še

V najem

V najem se odda 6 sob, zgoraj, air conditioned gorkota, plin in elektrika. Za naslov se poizve v uradu tega lista ali pokličite HEnderson 4837.

Sobo se išče

Ženska želi vzeti v najem opremljeno sobo. Naslov pustite v uradu tega lista, ali pa sporočite po telefonu HEnderson 5311

Ako je kaj narobe z vašim pralnim strojem pokličite nas. Imamo izkušenega človeka eksperta, ki vam ga popravi, da boste zadovoljni. Pri nas dobite Washer Parts za vse pralne stroje.

Mildred

ki nas je zavedno zapustila dne 9. januarja, 1935

Žalujoci
Anton in Mary Obreza, stariša;
Anthony, brat.

Zavarovalnino

proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam itd. preskrbi
Janko N. Rogelj
6208 Schade Ave.
Pokličite: **ENDicott 0718**

SEZNAVITE JAVNOST Z VAŠO TRGOVINO POTOM...

'Enakopravnosti'

"Imaš slabo vest, kaj?" "Tereza, kje je?" Namesto da bi odgovorila, se je potrkala s konci prstov po

licu. "Ali si ga vzela ti?" "Da!"

(Dalje sledi.)

St. Clair Rifle and Hunting Club

vabi vse prijatelje in znance na svojo

LETNO SRNJAKOVO VEČERJO

ki se vrši

v soboto, dne 13. januarja, 1940

v Slovenskem Domu na Holmes Ave., Cleveland, O.

Začetek točno ob osmi uri. Po večerji se vrši običajni ples in vsestranska zabava. Igrajo bratje Kristof. Vstopnice imajo v predprodaji člani kluba. Pridite!

Za klub, odbor.

Kampanja za "Cankarjev glasnik" sedaj v teku...

CANKARJEV GLASNIK

mesečnik za leposlovje in pouk ima sedaj kampanjo za nove naročnike!

AKO ŠE NISTE NAROČNIK TE VAŽNE REVIE POSTANITE ŠE DANES!

NAROČNINA JE:
za celo leto \$3 — za pol leta \$1.50 — za 4 mesece \$1

Kdor tekom kampanja pošlje en dolar direktno na urad Cankarjevega glasnika mu bo naročnina kreditirana za pet mesecev.

CANKARJEV GLASNIK

6411 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

"CALL FOR MR. BINGO"

